

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

ПА КРАІНЕ КРОЧЫЦЬ ПЕРШАМАЙ

Увесь савецкі народ радасна і ўрачыста адзначаў дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень адзінства і братэрства рабочых усіх краін — 1 Мая.

На Краснай плошчы ў Маскве адбыўся традыцыйны ваенны парад. З трыбуны Маўзалея Леніна ўдзельнічаў яго віталі М. С. Хрушчоў і іншыя кіраўнікі КПСС і ўрада СССР. Разам з імі на трыбуне знаходзіўся прэм'ер-міністр рэвалюцыйнай Кубы, дарагі гасць савецкага народа Фідэль Кастра.

Міністр абароны СССР маршал Савецкага Саюза Р. Я. Мліноўскі, які прымаў парад, павіншаваў ваенаслужачых, працоўных Савецкага Саюза, таварыша Фідэля Кастра, паважаных зарубажных гасцей з днём 1 Мая. Падрэсліўшы, што Савецкі Саюз прыкладае велізар-

ныя намаганні да разрадка міжнароднай напружанасці, маршал Мліноўскі ў той жа час адзначыў, што небяспека новай сусветнай вайны яшчэ не мінула. Міністр абароны СССР заявіў, што савецкія воіны разам з воінамі арміі сацыялістычных краін заўсёды гатовы забяспечыць рашучы і поўны разгром любога агрэсара, калі ён пасягне на мірную працу, свабоду і незалежнасць Савецкага Саюза і іншых краін сацыялізма.

Пасля ваеннага парада на Краснай плошчы адбылася святочная дэманстрацыя працоўных. Многалюдныя дэманстрацыі праходзілі таксама ў Ленінградзе, Кіеве, Тбілісі і ў астатніх гарадах і вёсках Савецкай краіны. Мільёны савецкіх людзей вышлі ў дзень 1-га Мая на вуліцы і плошчы, дэманструючы адзінства народа, гатоўнасць да штурму новых вяршынь у барацьбе за камунізм.

Сведчаннем адзінства і згуртаванасці народа вакол Камуністычнай партыі з'явілася і першамайская дэманстрацыя ў Мінску. Ленінскі праспект — галоўная магістраль Мінска — у святочным убранні. На транспарантах, пано, дыяграмах — рапарта працоўных перамог. Мінчанам ёсць чым ганарыцца: прадпрыемствы горада перавы-

каналі вытворчы план чатырох месяцаў.

Па традыцыі, якая ўстанавілася, шэсце першамайскіх калон узначальвалі калектывы перадавых прадпрыемстваў. У калоне Ленінскага раёна ў перадавых радах прайшлі станкабудаўнікі завода імя Кастрычніцкай рэвалюцыі і імя Кірава — старэйшых прадпрыемстваў беларускай сталіцы.

Аўтамабілебудаўнікі рапартавалі аб тым, што яны перавыканалі план чатырох месяцаў і далі дзесяткі самазвалаў і прычэпаў звыш плана. З гордасцю дакладваў калектыв слаўтага Мінскага аўтазавода, што пяцімесячнае заданне па вытворчасці машын для гераічнай Кубы выканана за чатыры месяцы.

Упершыню на дэманстрацыю вышлі беларускія нафтавікі. Полацкі нафтазавод уступае ў строй. Ён прыслаў у Мінск калону сваіх прадстаўнікоў.

З песнямі прайшла перад трыбунамі студэнцкая моладзь. У калонах Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і політэхнічнага інстытута, а таксама на гасцявых трыбунах было многа прадстаўнікоў гераічнага вострава Свабоды.

Да позняй ночы працягвалася першамайскае гуляння на плошчах і вуліцах беларускай сталіцы.

АБ ПРЫСУДЖЭННІ МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЙ «ЗА УМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ» ЗА 1962 ГОД

За выдатныя заслугі ў справе барацьбы за захаванне і ўмацаванне міру прысуджылі міжнародныя Ленінскія прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі»:
МАДЗІБА КЕЙТА — грамадскаму і дзяржаўнаму дзеячу (Рэспубліка Малі);
МАНОЛІСУ ГЛЕЗАСУ — журналісту, грамадскаму дзеячу (Грэцыя);
ГЕОРГІЮ ТРАЙКАВУ — грамадскаму і дзяржаўнаму дзеячу (Народная Рэспубліка Балгарыя);
АСКАРУ НІМЕЙЕРУ — архітэктару, грамадскаму дзеячу (Бразілія).

Мінчане на дэманстрацыі.

Ваенны парад у Мінску.

Святкуюць працоўныя Масквы.

Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў і Фідэль Кастра на трыбуне Маўзалея.

Фідэль Кастра ў Маскве

У Савецкі Саюз прыбыў з дружалюбным візітам па запрашэнню кіраўніка Савецкага ўрада М. С. Хрушчоў кіраўнік рэвалюцыйнага ўрада Кубы Фідэль Кастра Рус. Сыйшоўшы з борта самалёта «ТУ-114», які даставіў яго з Гаваны на савецкую зямлю, Фідэль Кастра аказаўся ў велізарнай сям'і сваіх верных савецкіх сяброў. «Мы адчуваем, што рукі ўсяго Савецкага Саюза адкрыты нам для абдымкаў, — сказаў Фідэль Кастра. — Няма слоў, больш красамоўных за самы гэты факт, які даказвае любоў да Кубы, салідарнасць з ёй».

У савецкіх людзей высокае пачуццё любові да народа рэвалюцыйнай Кубы, да яе правадыра Фідэля Кастра. Савецкі народ з кубінскім народам родніць перш за ўсё тое, што гераічныя кубінцы абараняюць такі новы грамадскі лад — сацыялізм, які стварылі і адстаялі ў шматлікіх змаганнях з імперыялізмам савецкіх людзі.

28 красавіка на Краснай плошчы ў Маскве адбыўся мітынг, прысвечаны сустрэчы Фідэля Кастра Рус. На мітынг з пра-

мовай выступіў кіраўнік Савецкага ўрада М. С. Хрушчоў. Ён пабратэрску вітаў бяспрашнага правадыра кубінскай сацыялістычнай рэвалюцыі і яго баявых саратнікаў, што прыбылі з ім. Вітаючы пасланцоў першай на амерыканскім кантыненте сацыялістычнай рэвалюцыі, заявіў М. С. Хрушчоў, мы выказваем наша захапленне мужнасцю і стойкасцю кубінскага народа, яго рэвалюцыйным духам.

Савецкаму народу, які прайшоў праз агонь жорсткіх класавых бітваў, які пазнаў радасць стварэння новага грамадскага ладу, заявіў далей М. С. Хрушчоў, не толькі блізкія і зразумелыя, але і бясконца дарагія слаўная кубінская рэвалюцыя, гістарычныя заваяванні працоўных Кубы.

Гераічная Куба не адзінокая ў сваёй барацьбе, падкрэсліў М. С. Хрушчоў. На яе баку сімпатыі і падтрымка Савецкага Саюза, усіх краін сацыялістычнай садружнасці, прагрэсіўных сіл змянога шара. Сягоння ўсе, каму дарагая справа міру і сацыяльнага прагрэсу, узвышаюць

свой голас у абарону гераічнага вострава Свабоды і рашуча патрабуюць: «Рукі прач ад рэвалюцыйнай Кубы!».

Мы жывём у добры час, час усё большай перамогі ідэй камунізма, адзначаў М. С. Хрушчоў. Наша вялікая справа ідзе наперад гіганцкімі крокамі. Імперыялізм уздрыгвае пад цяжкімі ўдарамі, якія наносіць яму растучыя поспехі сацыялізма. На нашых вачах становіцца ў свеце ўсё больш мяняцца ў карысць сацыялізма. Будучае належыць новаму грамадскаму ладу.

На мітынг з прамовай таксама выступіў першы сакратар нацыянальнага кіраўніцтва Адзінай партыі сацыялістычнай рэвалюцыі, прэм'ер-міністр рэвалюцыйнага ўрада Рэспублікі Кубы Фідэль Кастра.

«Мы прыехалі ў Савецкі Саюз з вялікім жаданнем паглядзець на ваша жыццё і павучыцца ў вас», — сказаў Фідэль Кастра.

Ён падкрэсліў, што першае ўражанне — пасля 24 гаўдзін знаходжання ў Савецкім Саюзе — не ў карысць ворагаў Кубы і Савецкай краіны.

Без існавання Савецкага Саюза не была б магчыма сацыялістычная рэвалюцыя на Кубе, сказаў далей Фідэль Кастра. Гэта зусім не азначае, што кубінская рэвалюцыя была ажыццэўлена Савецкім Саюзам. Кіраўнік рэвалюцыйнага ўрада Кубы асабліва падкрэсліў значэнне дапамогі Савецкага Саюза кубінскаму народу. «Нашу рэвалюцыю аказалася немагчымым ліквідаваць эканамічнай блокадай, таму што існуе Савецкі Саюз». Фідэль Кастра падкрэсліў, што кубінцам удалося разграміць інтэрвентаў на Плайя-Хірон дзякуючы дапамозе Савецкага Саюза і ўсяго сацыялістычнага лагера. Ён назваў гэту дапамогу магутным тормазаў, які спыніў агрэсію. Наш народ пераможа, таму што для гэтага ёсць дзве ўмовы: рэвалюцыйны патрыятычны дух нашага народа і салідарнасць з сацыялістычным лагерам на чале з Савецкім Саюзам.

Заклучыўшы словы Фідэля Кастра: «Радзіма або смерць! Мы пераможам!» — былі сустрэты тысячамі людзей на Краснай плошчы бурнай авацыяй.

Васемнаццаць год назад Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка разам з іншымі суверэннымі дзяржавамі была запрошана прыняць удзел у стварэнні Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Аб гэтай гістарычнай падзеі і аб укладзе беларускага народа ў барацьбу за мір расказвае міністр замежных спраў Беларускай ССР К. В. Кісялёў.

Як вядома, 25 красавіка 1945 года пачала сваю работу канферэнцыя ў Сан-Францыска, якая была склікана для канчатковай выпрацоўкі тэксту Статута ААН і яго падпісання. ААН нарадзілася ў агні вызваленчай барацьбы народаў супраць германскага фашызму і японскага мілітарызму. 27 красавіка 1945 года на пасяджэнні кіраўнікоў дэлегацый, якія ўдзельнічалі ў рабоце канферэнцыі, была аднадушна адобрана прапанова аб запрашэнні Беларускай і Украінскай ССР стаць першапачатковымі членамі-заснавальнікамі Усеагульнай Арганізацыі Бяспекі і прыняць удзел у рабоце канферэнцыі. 1 мая 1945 года ўрад БССР атрымаў тэлеграму ад Генеральнага сакратара канферэнцыі, у якой паведамлялася, што на пленарным пасяджэнні канферэнцыі Аб'яднаных Нацый вырашана запрасіць БССР быць раўнапраўным членам ствараемай міжнароднай арганізацыі і праціць прадстаўнікоў БССР заняць свае месцы на канферэнцыі.

Тагачасны дзяржаўны сакратар ЗША Стэтыніус заявіў, што «ўрад Злучаных Штатаў Амерыкі падтрымае прапанову аб запрашэнні БССР і УССР быць першапачатковымі членамі міжнароднай арганізацыі, улічваючы тэраічную ролю, якая адыграла насельніцтвам гэтых рэспублік у супраціўленні фашызму, і стой-

Камсамолец Аляксандр Бароўскі працуе аўтаматчыкам у цэху нармалей Мінскага аўтазавода. Аляксандр вучыцца таксама ў дзесятым класе школы рабочай моладзі. І ў працы і ў вучобе поспехі ў яго выдатныя.

У саўгасе «Брэсцкі» пачалася сляба цукровых буракоў. На здымку: калгаснікі С. Палюшын і А. Чырук запраўляюць селянку перад пачаткам слябы.

Паміж вёскамі Елка і Казловічы Слонімскага раёна вырасла новая вуліца. Яна забудавана дабротнымі трохпакаёвымі дамамі. Хлебаробы назвалі яе вуліцай Міру.

БЕЛАРУСЬ У ААН

касць, з якой яно вышесла вялікія пакуты ў час вайны».

8 мая 1945 года ўрадавая дэлегацыя БССР прыбыла ў Сан-Францыска і прыняла ўдзел у рабоце канферэнцыі. З першых крокаў сваёй дзейнасці на міжнароднай арэне беларуская дэлегацыя стала на шлях вернасці прынцыпам міру, справядлівасці, раўнапраўя і супрацоўніцтва нацый. Прадстаўнікі БССР неаднаразова заяўлялі, што наш народ кроўна зацікаўлен у працяглым і трывалым міры. Беларусы імкнуцца да стварэння такіх умоў, якія гарантавалі б усім народам зямнога шара спакойную творчую працу і зрабілі б немагчымым паўтарэнне новай ваеннай авантуры з боку германскага мілітарызму і іншых агрэсіўных сіл.

Удзельнічаючы ў рабоце канферэнцыі, у яе камітэтах і камісіях, дэлегацыя БССР пастаянна падкрэслівала, што беларускі народ, як і ўсе народы Савецкага Саюза, з'яўляецца прыхільнікам стварэння трывалай міжнароднай арганізацыі, якая надзейна служыла б мэтам усеагульнага міру і бяспекі. Канферэнцыя выпрацавала тэкст Статута ААН, які быў падпісан 26 чэрвеня 1945 года. У ліку падпісаваных дзяржаў была і Беларуская ССР. 30 жніўня 1945 года Статут быў ратыфікаваны Прэзідыумам Вярхоўнага Савета БССР.

З таго часу дэлегацыя БССР удзельнічалі ў рабоце ўсіх прайшоўшых семнаццаці сесій Генеральнай Асамблеі ААН, а таксама ў 300 міжнародных канферэнцыях. Беларусь з'яўляецца членам раду спецыяльных камісій Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Наша рэспубліка падпісала і ратыфікавала больш як 60 міжнародных актаў.

Вялікую ўвагу сусветнай грамадска-сці прыцягнула прапанова дэлегацыі Беларускай ССР аб уключэнні ў парадак дня першай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН пытання аб выдачы і пакаранні ваенных злачынцаў. Унесены нашай дэлегацыяй праект рэзалюцыі атрымаў усеагульнае адабрэнне.

13 лютага 1946 года рэзалюцыя «Аб выдачы і пакаранні ваенных злачынцаў» была прынята пленумам Генеральнай

Асамблеі. Гэтае рашэнне дэмакратычная грамадская думка ўспрыняла, як вялікі ўклад у справу забеспячэння міру і міжнароднай бяспекі, як папярэджанне ўсім новым «прэтэндэнтам» на сусветнае панаванне.

У лістападзе 1959 года дэлегацыя Беларускай ССР на XIV сесіі Генеральнай Асамблеі прапанавала абмеркаваць пытанне аб міжнародным заахвочванні навуковых даследаванняў за найбольш выдатныя работы ў галіне вывяслення прычын ракавых захворванняў і іх лячэння. І сесія аднагалосна прыняла рэзалюцыю аб устаўленні адпаведных прэмій, называемых прэміямі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый — агульнай сумай у 100 тысяч долараў. Безумоўна, вышэйшай узнагародай любому вучонаму або групе даследчыкаў, якія даб'юцца выдатных вынікаў ва ўстаўленні прычын ракавых захворванняў, у ранняй дыягностыцы і лячэнні, з'явіцца прызнанне і ўдзячнасць усяго чалавецтва.

Галоўнай міжнароднай праблемай, ад паспяховага вырашэння якой залежыць лёс міру, з'яўляецца праблема ўсеагульнага і поўнага раззбраення, уключаючы забарону на вечныя часы атамнай і вадароднай зброі, а таксама спыненне выправаўлення яе. Як вядома, кіраўнік савецкай дэлегацыі на XV сесіі Генеральнай Асамблеі ААН М. С. Хрушчоў унёс ад імя Савецкага Саюза прапанову, каб усе дзяржавы паслядоўнымі этапамі на працягу ўзгодненага тэрміну ажыццявілі поўную і канчатковую ліквідацыю сваіх узброеных сіл і ўзбраенняў. Усе гэтыя этапы павінны суправаджацца строгімі мерамі міжнароднага кантролю. Гэтым пытаннем займаецца Камітэт 18-ці дзяржаў, які засядае ў Жэневе. І хоць ён правёў ужо больш як 100 пасяджэнняў, рэальных поспехаў яго дзейнасці пакуль яшчэ не відаць. Асноўнымі віноўнікамі такога становішча з'яўляюцца імперыялістычныя колы ЗША, Англіі, Францыі, ФРГ і іншых краін, якія ўваходзяць у агрэсіўны блок НАТО. Яны не хочуць раззбраення, іх задавальняюць толькі размовы аб раззбраенні.

На XV сесіі Генеральнай Асамблеі М. С. Хрушчоў унёс таксама ад імя Савецкага ўрада праект «Дэкларацыі аб неадкладным прадастаўленні незалежнасці каланіяльным краінам і народам». Гэтая гістарычная прапанова сустрэла шырокую падтрымку і жывы водгук з боку ўдзельнікаў сесіі. 1960 год у гісторыі ААН назвалі годам Афрыкі, паколькі ў члены гэтай арганізацыі ў 1960 годзе было прынята 16 новых афрыканскіх дзяржаў. У цяперашні час ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый налічваецца 110 дзяржаў, якія прадстаўляюць пераважную большасць насельніцтва зямнога шара. Вызваленне больш як 50 мільёнаў чалавек, якія пакутуюць яшчэ ў каланіяльнай няволі ў Афрыцы і Азіі, з'яўляецца надзённай задачай нашага часу. Усё прагрэсіўнае чалавецтва гнеўна асуджае каланіяльную вайну ў Анголе, Амане і падкопы каланізатараў у Конга.

Зразумела, што ў чалавецтва не можа быць светлай будучыні без усеагульнага і поўнага раззбраення. Мірнае суіснаванне і ўсеагульнае і поўнае раззбраенне — гэта два бакі адной палітыкі. Прапановы Савецкага ўрада маюць адну мэту — пакончыць з гонкай узбраенняў, забараніць на вечныя часы ўжыванне тэрмаядзернай зброі, выкарыстоўваць атамную энергію толькі на мірныя мэты, ліквідаваць небяспеку новай сусветнай вайны. Беларускі народ гарача вітае і падтрымлівае гэтыя прапановы.

Ніколі яшчэ не была такой вялікай адказнасць ААН за падтрыманне міру, за будучыню народаў, як у наш час. Беларускі народ патрабуе ад Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, каб яе дзейнасць цалкам і поўнасьцю адпавядала высякародным мэтам і прынцыпам яе Статута, накіраваным на захаванне ўсеагульнага міру і бяспекі. Беларускі народ поўна рашучасці і далей разам з усімі народамі Савецкага Саюза змагацца за мір ва ўсім свеце, ісці ўперад да камунізма.

К. КІСЯЛЕЎ,
міністр замежных спраў БССР.

Калі адступнае старасць

...На плошчы ў цэнтры Валожына ўзвышаюцца фігуры двух касманаўтаў. Нельга прайсці раўнадушна міма гэтай скульптурнай групы. Аўтар гэтай кампазіцыі жыхар горада — Пётр Канстанцінавіч Скарынка.

Звіліста вулчка, якая збягае з гары, вядзе к дому Пятра Канстанцінавіча. А вось і сам гаспадар.

У яго знешнасці ўсё прывабнае. І хоць за спіной шэсць з паловай дзесяткаў год, выглядае ён бадзёра. Вочы у яго шэрыя і пільныя, відаць, яшчэ доўга не перастаюць быць маладымі.

Калі ўвесь свет апладзіраваў Герману Цітову, задумаў Скарынка стварыць скульптуру. Былі зроблены эскізы, падрыхтаваны матэрыялы, і Пётр Канстанцінавіч узяўся за справу. Усё было незвычайна: і сама ідэя, і праца, і нават матэрыял, з якім ён працаваў, бо скульптура рабілася не з гліны, а з бетону.

І вось работа скончана. Аўтар вырашыў падарыць скульптуру,

якую назваў «Касманаўты», гораду. Пётр Канстанцінавіч сфатаграфавалі яе і адправіў здымак у Маскву зорным братам. Ён быў вельмі рады, калі ў адказ атрымаў фатаграфіі Гагарына і Цітова з аўтографамі. Касманаўты выказвалі яму сваё прызнанне.

Нядаўна ў Пятра Канстанцінавіча быў шчаслівы дзень: у роднае гняздо зляцеліся яго дзеці — старэйшы сын Вольт з жонкай Алай, Юра і Таня. А праз некалькі дзён валожынцы ўбачылі іх на сцэне раённага дома культуры. Гэта было нешта нахшталт сямейнага канцэрта. Вольт быў вядучым, канферанс быў складзены ім самім. У праграме — лірычныя песні і матроскі танец з балета «Чырвоны мак» у выкананні Алы, сатырычныя куплеты. Абодва сыны па-майстэрску ігралі на гітарах. Гледачы шумна апладзіравалі...

Многа год выкладаў П. К. Скарынка фізіку ў школе. Але любіў не толькі свой прадмет. На сценах яго дома вісяць зробленыя ўласнымі рукамі копіі карцін вялікіх рускіх мастакоў.

Пятра Канстанцінавіча ведаюць яшчэ і як лектара. Цікава і захапляюча расказвае ён пра космас, пра атамную энергію. Ведаюць яго і як рэжысёра — ён кіруе драматычным гуртком у доме культуры. Вельмі спадабалася гледачам у яго пастаноўцы п'еса Канстанціна Федзіна «Пачатак

жыцця». А нядаўна пад яго кіраўніцтвам быў пастаўлен «Цудоўны спляў» Уладзіміра Кіршона.

Вось так пенсіянер Пётр Канстанцінавіч Скарынка працягвае свой жыццёвы шлях. Перад такой энергіяй адступнае нават старасць.

К. ПУГАЧ.

НОВЫ ЛЁС СЯЛЯНСКІХ СЫНОЎ

У польскім даваенным дзедніку пра Турэц гаварылася наступнае: «Турэц — мястэчка ў Навагрудскім павеце, раней вялікі маёнтак Хадкевіча...» Вось і ўсё. А можна было сказаць значна больш. Напрыклад, што тут жыло многа бяззямельных, абяздоленых сялян, бо лепшыя землі навокал мелі абшарнікі, кулакі. Можна было сказаць, што ў пошуках хлеба дзесяткі сем'яў сялян выехалі за акіяны...

А цяпер? У праўленні калгаса, якое знаходзіцца ў вёсцы Турэц, мы гутарым з групай пажылых хлебаробаў. Сярод іх брыгадзір паляводчай брыгады Мікалай Антонай Брыль.

— Пры старым ладзе, — гаворыць ён, — я навучыўся атрымаць вышэйшую адукацыю, стаў пісьменнікам.

— Такіх прыкладаў многа, — умяшваецца ў гутарку старшыня рэвізійнай камісіі Пётр Коржык. — У нашай вёсцы ўжо дзве сярэднія школы. А гэта гаворыць аб многім...

— Вы нашага былога калгасніка Мікалая Пятровіча Кеду ведаеце? — пытаецца пажылы хлебароб, які сядзіць побач. — Сям'я Кедаў калісьці была самая бедная ў вёсцы. А цяпер старэйшы сын Мікалая закончыў аспірантуру і выкладае ва ўніверсітэце. Яго сястра таксама атрымала вышэйшую адукацыю.

— Што і гаворыць! — зноў уступае ў размову Мікалай Брыль. — У нашай вёсцы Загор'е жыве сям'я Бабарыкаў. Гаспадар загінуў на вайне. Ну, што б раней было з такой сям'ёй? Бяры торбу ды ідзі па людзях. А Савецкая ўлада не пакінула іх у бядзе. Старэйшы сын Віктар закончыў дзесяцінасны інстытут і працуе інжынерам, яго брат Аляксандр закончыў педінстытут, а Антон — тэхнікам...

Прысутныя яшчэ доўга ўспамінаюць родных, знаёмых, якія сталі ўрачамі, настаўнікамі, аграномамі, заатэхнікамі, інжынерамі, геологамі, камандзірамі Савецкай Арміі.

Што і гаворыць, добры цяпер лёс у сялянскіх сыноў.

А. СТАНІШЭЎСКІ.

НАШ ДЭВІЗ — ПРАУДА

Больш за паўвека таму назад працоўныя Пецярбурга атрымалі першы нумар газеты, назвай якой было простае слова — «Правда». Гэты дзень стаў днём нараджэння савецкага друку.

Цяпер «Правда» — самая распаўсюджаная газета ў СССР. Яе тыраж — больш 6 мільёнаў экзэмпляраў. Мільённымі тыражамі выходзяць у нас таксама газеты «Известия», «Труд», «Комсомольская правда», «Советская Россия» і іншыя, якія забяспечваюць сваіх чытачоў самай аб'ектыўнай інфармацыяй, вучаць савецкіх грамадзян жыць па-новаму, змагацца з перажыткамі старога. Старонкам нашых газет арганічна чужая танныя сенсацыя і хлусня, тое, на чым грунтуецца друк буржуазных краін, які не без падставы называюць «жоўтай» прэсай, прэсай фальсіфікацыі. Праўда, на Захадзе любяць гаварыць, што маўляў, іх друк карыстаецца свабодой. Але хіба не вядома ўсім, што свабода гэта на справе не што іншае, як свабода абароны капіталу і разбою.

Змагаючыся за пабудову камунізму, наша партыя ўсё больш увагі ўдзяляе адукацыі мас, выхаванню іх у духу камуністычнай свядомасці. І галоўная роля ў гэтай барацьбе належыць лінгвістычнаму друку. Ён мацнее з кожным годам. Дастаткова сказаць, што толькі за перыяд паміж XX і XXII з'ездамі КПСС разавы тыраж нашых газет узрос на 20 мільёнаў экзэмпляраў, а гадавы тыраж часопісаў і іншых перыядычных выданняў на 417 мільёнаў экзэмпляраў. СССР займае цяпер першае месца ў свеце па выпуску кніг, кожна пята з якіх — савецкая. Яны выдаюцца на 73 мовах народаў краіны і 47 замежных.

Таксама хутка расце і друк Беларусі, краіны, якая была пры царызме «ўзорам» бескультур'я. А вось вынік толькі мінулага года — у рэспубліцы выйшлі ў свет 1612 назваў кніг агульным тыражом больш 17 мільёнаў экзэмпляраў. Разавы тыраж толькі рэспубліканскіх і абласных газет узняўся амаль да 2 мільёнаў экзэмпляраў! І ўсё гэта выданні праўды, якія нясуць народу не трызненне атамных маньякаў, а светлае слова міру, розуму, культуры паміж народамі. Вось чаму наш друк, друк сацыялістычных краін і прагрэсіўных выданні за мяжой карыстаюцца ўсё большым аўтарытэтам і прызнаннем чытача.

Адзначаючы сваё свята, савецкія журналісты, пісьменнікі і работнікі друку сардэчна вітаюць сваіх сабраццяў па яру, якія стаяць у радах абаронцаў праўды і міру, жадаюць ім новых поспехаў у вышэйшай барацьбе супраць падкопаў падпальшчыкаў вайны.

Ахвяры беспрацоўя

ЛОНДАН. Англійскія газеты пішуць аб сур'ёзнай праблеме беспрацоўя ў краіне. Папярэдзваючы ўрад ад залішняга аптымізму з-за некаторага скарачэння беспрацоўя, «Дэйлі скетч» падкрэслівае ў перадавым артыкуле, што колькасць беспрацоўчых усё яшчэ вельмі вялікая. «Зноў, — піша газета, — мы бачым непрыемнае відовішча, калі тысячы падлеткаў закончваюць школу толькі для таго, каб даведацца, што яны нікому не патрэбны. Кожны з 604 637 беспрацоўчых (у гэты лік не ўваходзяць беспрацоўныя Паўночнай Ірландыі) — ахвяра эканамічнага заняпаду Англіі».

ЖЫЦЦЬ бедна. Бацька быў «тыповы» беларускі селянін: меў дванаццаць гектараў ворнай зямлі і 40 гектараў сенажаці.

Змены, якія адбыліся ў Заходняй Беларусі пасля 17 верасня 1939 года, не ўзрадавалі старога Качана. Праўда, бясплатным стала лячэнне і вучэнне, адкрылі школы, балетныя клубы. Але ж трэба было плаціць і культналог. І тады бацька, сціскаючы ў руцэ тыя рублі, з якімі трэба было расстацца, маліў перад абразамі ўсявышняга:

— Божа, калі ж гэта скончыцца...
І бог «пачуў» яго малітву. Прышлі гітлераўцы. Цешыўся «тыповы» селянін, але нядоўга. Няўдзячныя суседзі замест таго, каб дзякаваць «вызваліцелям», як гэта рабіў ён, пайшлі ў партызаны.

— Чаго ім трэба? — зважаў стары Качан. — Хай бы сядзелі ціхусенька, ды вымалывалі ў немцаў ласку.

— Бо яны, тата, нацыянальна несвядомыя, — растлумачыў малады Качан. — Яны не чытаюць артыкулаў ні Гебеляса, ні яго вучня Уладзіслава Казлоўскага ў «Беларускай газэце».

Нацыянальна-свядомы Качан

І раптам вестка — немцы спалілі суседнюю вёску Залатуху, хоць там не было партызан, хоць там людзі сядзелі ціхусенька. Стары Качан пачухаў патыліцу:

— Нічога не зробіш, сынку. Трэба табе ісці...

— Да партызан? — спалохаўся юнак.

— Ды не, да немцаў. Яны — сіла, за іх спіноў не пагарыш.

— І праводзіў сына ў Мінск.

На маладога Качана адзеля чорны мундзір, прычэпілі «пагоню» і ярылаў крыж.

— Цяпер ты — нацыянальна-свядомы змагар, бэкасавец, — паціснуўшы яму руку, сказаў начальнік школы капітан Шнейдэр.

Кожную раніцу Качан пад незалежную каманду «Айн-цвай» маршыраваў па пляцу і радаваўся, што хутка стане «камандэрам» і тады ўжо пад яго каманду «Айн-цвай» будучы маршыраваць бязвусыя юнакі.

Але сталася інакш: на ўсходзе загрузката, загудзела, немцы пачалі «выраўніваць» лі-

Пад незалежную каманду «Айн-цвай» Качан маршыраваў па пляцу.

нію фронту. Бэкасым быў дадзены загад: адыходзіць пешшу на Захад, услед за машынамі салдат вермахта. Качан спаткаў гэты загад бадзёра, як і належала будучаму «камандэру».

— Дарма што адыходзім на Захад, — сказаў ён, — мы ўвойдем у Мінск з Усходу. Зямля круглая.

Ён не звярнуў увагі, што нехта на яго «напрытычныя» словы сказаў абразліва:

— Эх ты, качан...

Ён не пабег за тымі, хто, выбраўшы зручную хвіліну, уцякаў у лес. Ён тупаў бадзёра па дарозе. Яго сэрца рвалася да чыну, хоць ён быў яшчэ і не адукаваны ў вайсковай справе.

Па дарозе да Вільні Качан за залатую пяцёрку царскай чэканкі вымяняў у нямецкага салдата амаль новы «вальтэр». Цяпер Качан адчуў сябе больш упэўнена і шукаў зручнай хві-

ліны, каб вылучыцца. Такая хвіліна неўзабаве падвярнулася. У Вільні Качан успомніў старога Венца, у якога жыў некалі на кватэры, калі вучыўся ў гімназіі. Адрозна накіраваўся да яго. Стары паглядзеў на ваяку ў чорным мундзіры і пачаў з нескрываемай іроніяй:

— О-о, каго я бачу! Праўдзівы тэўтонскі рыцар. — І, усміхаючыся, дадаў з'едліва: — Ці каецце? Дзе ж ваша зброя?

— Есць і зброя, — адказаў дастойна Качан, — і, выхаліўшы «вальтэр», дадаў: — Можа, выпрабаваць на вас?

Венцаў твар выразна пабалеў. Ён убачыў, што перад ім не сыноч багатага селяніна, які жыў у яго на кватэры, а закончаны нацыст. Сястра старога кінула ратаваць брата.

— Бярыце, што хочаце, толькі не чапайце чалавека...

Нацыянальна-свядомы змагар адчыніў дзверы суседняга пакоя, дзе калісьці жылі студэнты, і пачаў поркацца ў шуфлядах. Праз хвіліну вярнуўся

Змагар узяў міску і падыйшоў да повара.

Повар не ведаў крывіцкай мовы, але зразумеў, у чым справа, і плюхнуў з чарпака дабаўкі. Качан адыйшоў ад кухні пераможам. Харчовы страйк пераконаў Качана ў тым, што можна зрабіць больш для свайго народа. І ён пачаў думаць аб новых спосабах барацьбы.

Чым далей вёз яго цягнік на Захад, тым больш ён думаў. Не аб сабе, зразумела, аб сваім народзе. Ну вось, прывязуць яго ў Францыю, на фронт, там ён загіне, а народ на Бацькаў-

шчыце застанеца адзіночкім. Як жа ён будзе жыць без яго, нацыянальна-свядомага «змагара»? Загіне ён — загіне народ. Трэба дзейнічаць.

Пакуль ехалі праз Германію, Качан вырашаў пытанне: ці мае ён маральнае права пакінуць гітлераўскую армію? «Я ж ішоў да іх добраахвотна, добраахвотна і адыду». Выйсце было знойдзена. Ён заплакаў ад ітчасця і моцна заснуў.

Прачнуўся ў Францыі. Маршыруючы да фронту, Качан прыкідваў, як бы непрыкметна вымкнуча. Справа гэта нялёгкай. Заўважаць — расстраляюць.

Калона ідзе праз французскія вёскі. Тут ужо можна браць усё, як у Расіі: курэй, свіней, цялят. Але Качан зараз думае аб самым дарогім для Крывіі — аб собскай галаве.

Ля дарогі пачаліся кусты. За імі непадалёк і лес. «Час! — шапнуў яму вецер, даляцеўшы з Бацькаўшчыны. — Народ чакае. Ты ж самы свядомы змагар».

— Час! — адказаў Качан ветру і рашуча падыйшоў да куста, адхіліў папружку і прысеў...

Калона праходзіла, а «змагар» гераічна сядзеў. Калі прайшлі ўсе, Качан кінуўся ў лес. Ён праблукаў там з гадзіну, і раптам яму стала страшна. А што, калі зловіць партызаны? «Так можна і загінуць», — падумаў ён і кінуўся даганяць калону.

Качан дагнаў сваю роту за вёскай.

— Мяне шукалі? — спытаў ён.

— Шукаў фельдфебель Штык.

— Дзе ён?

— Вунь...

— Трэба ісці «замельдаваць», — рашыў Качан. — А што, калі ён здагадаецца? Застрэліць. Аднак нічога не зробіш, трэба ісці...

Штык стаў ля тоўсценькага цяляці і сярдзіта прыглядаўся да яго.

— Дзе ты быў?! — спытаў ён злосна ў Качана.

— Пад кустом. Далібог!

Штык нічога не адказаў. Выцягнуў пісталет:

— Пагуляў, хопіць! — сказаў і стрэліў у вуха... цяляці, а збяляўшаму ад страху змагару загадаў: — На кухню чысціць бульбу.

Зразумела, што паўтараць гэтага загаду Качану не патрэбна было.

Скрабучы бульбу, Качан паліваў яе слязамі радасці, што бог не даў астраціць крывіцкі народ. І толькі адна думка непакоіла: ці перападзе яму што-небудзь ад цяляці, бо есці вельмі хацелася пасля змагарнага «подзвігу».

Усхваляваны пераказ адной бебурнацкай апавесці

Пасля гэтага выпадку Качан не рашыўся больш рызыкаваць сваім жыццём, якое так бярог для Бацькаўшчыны. Чакаў дзірліва, пакуль саюзнікі не возьмуць у палон. І дачакаўся: французскія акружылі гітлераўскіх ваяк. Прышлося ўзняць рукі ўгору.

Вядуць гітлераўцаў па вызваленаму гораду. Французанкі плююць у твары былым акупантам, а змагар Качан выцірае рукавом запляваны твар і ўсміхаецца ў душы: «О-о, калі б яны ведалі, што я нацыянальна-свядомы змагар, яны б пакланіліся мне».

Але прызнацца Качану, што ён беларус, было нявыгадна. Качан баяўся, што саюзнікі выдадуць яго, як здрадніка, савецкім уладам.

Аднойчы, калі Качан сядзеў у лагэры для палонных і цяжка думаў, як уцялець для народа, ён заўважыў афіцэра з арміі Андэрса. Той сярод палонных вышукваў паліякаў, што трапілі ў гітлераўскую армію.

— Ось дзе маё збавенне, — падумаў змагар і пабег да вярбоўшчыка.

— Естэм поляк, — прадставіўся ён афіцэру.

— Імя?

— Олек...

— Назвіска?

— Качан, — адказаў змагар, выгаварваючы па-польску сваё прозвішча. — Поляк з крэсуў.

Губы яго дрыжэлі ад страху. «А што калі польскі афіцэр

Качан кінуўся даганяць калону.

скажа, што гэта ж не польскае прозвішча?».

Але афіцэр нічога не сказаў. Нават не зірнуў на змагара. Яму было ўсё роўна: Качан ці Баран, абы яшчэ аднаго салдата зацягнуць у армію, якая павінна была вярнуць панам маёнткі ў Польшчы і на «крэсах усходніх». Бараны і качаны для такой справы падыходзілі.

Праз нейкі час Качан ужо маршыраваў у мундзіры андэрсаўскай арміі. Страх прайшоў. Але сэрца свядомага змагара зноў заняла. Што скажа народ? Яшчэ падумаюць, што ён здрадзіў. Ён жа ўсё жыццё быў супраць паліякаў. Успомніў Качан, як яшчэ хлопчыкам стаў на «змагарную» дарогу. Ці ж гэта не ён, спаткаўшы аднойчы на сцежцы польскую дзяўчынку, штурхнуў яе і сказаў:

— Не хадзі тут, сцежка мая!

Дзяўчынка паскардзілася настаўніцы. Качан паставілі ў кут. Ужо тады ён даў слова адпомсціць за пакуты. І вось ён зноў з-за няшчаснага лёсу павінен служыць панам. Не, гэтага не будзе. Ён будзе змагацца супраць паноў хоць бы шляхам знішчэння той пайкі харчоў, якую атрымлівае, як салдат гэтага войска.

«Змагарная» дарога ўрэшце прывяла Качана да Канады. Сталася гэта пазней, калі армію Андэрса разганалі. Жыве там Качан пад прозвішчам Акулы, піша кніжкі аб сваіх «змагарных» справах.

Сам піша, сам выдае і сам чытае...

Л. В.

Таронта.

Неўміручы аўтар

«Швейка»

Яраслаў ГАШАК
Мал. Пазефа Лады.

Гашак нарадзіўся ў Празе, у сям'і настаўніка. Пасля смерці бацькі ён вымушаны быў пакінуць гімназію і працаваць памочнікам аптэкара. Вучыўся ў чэшскай гандлёвай акадэміі. Потым працаваў у банку і ў той жа час пісаў артыкулы, фельетоны, у якіх рэзка выступаў супраць чужаземных захопнікаў, нацыянальнай буржуазіі. Неўзабаве Гашак вырашыў на прыкладу Максіма Горкага вывучаць жыццё народа. Ён вандраваў па ўсёй краіне.

Гашак быў добрым чалавекам. Ён дзяліўся апошнім з людзьмі, не калаціўся над грашма, якія умеў лёгка здабываць і яшчэ лёгчай траціць. Гашак ніколі не ганюся за славай, затое яна спадарожнічала яму. Буржуазныя газеты помсцілі яму за адну сатыру, абзываючы яго забіякам і скандалістам. Але Гашак не звяртае на іх увагі і прадаўжае пісаць. За чатыры гады ён напісаў 424 апавяданні і 88 раздзелаў «Гісторыі партыі ўмеранага прагрэсу ў рамках закону».

Пачалася першая сусветная вайна, і Гашак забралі ў салдаты. Апрагнуўшы шыбель аўстрыйскага салдата, ён сустрэнаецца з будучымі героямі свайго неўміручага твора — Швейкам, з тупымі бяздарнымі генераламі і афіцэрамі, з разбэшчанымі фельдшэрамі і іншымі. Гашак рашыў змагацца супраць аўстра-венгерскай манархіі, якая заняволіла яго народ. З гэтай мэтай ён пераходзіць на бок рускіх войск, а пасля ўступае ў чэшскі легіён.

Пад уплывам контррэвалюцыйнай прапаганды Гашак спачатку не зразумеў сутнасці Кастрычніка, але праз год уступае ў Камуністычную партыю і знаходзіць сваё сапраўднае месца ў барацьбе супраць міжнароднай контррэвалюцыі.

У гэтыя гады Гашак многа піша, выдае часопіс «Наш шлях», дзе друкуе памфлеты, артыкулы на рускай мове, арганізуе таксама выданне часопісаў: «Штурм» на нямецкай мове, «Роган» на венгерскай і «Ур» на бурат-мангольскай. Ён піша палыміяны артыкулы для насельніцтва, вызваленага ад белавардзейцаў.

У красавіку 1920 года Гашак вяртаецца на Радзіму. Але ў гэты час рэвалюцыйная барацьба ў Чэхаславакіі ўжо ішла на спад. Супраць Гашака пачынаецца цяжкая праца з боку буржуазіі. Але ён не адступае ад той справы, за якую змагаўся ў Расіі, і пачынае пісаць свой геніяльны антываенны раман «Прыгоды бравыга салдата Швейка». Закончыць гэты раман яму не ўдалося. Гашак памёр 3 студзеня 1923 года ў Ліпніцы.

М. СКРЫПКА.

На рэках Палесся пачалася навігацыя. На здымку: баржа «Дружба» на Днепра-Бугскім канале.

30 красавіка выдатнаму чэшскаму сатырыку Яраславу Гашаку споўнілася 60 год. У сусветнай літаратуры знойдзецца не шмат пісьменнікаў, якія змаглі б памерацца з ім славай і папулярнасцю.

Лепшы твор Гашака «Прыгоды бравыга салдата Швейка», ведаючы на ўсіх шыроках, на ўсіх мерыдыянах. Спрытны салдат Швейк стаў увасабленнем барацьбы простага чалавека з коснасцю буржуазнага дзяржаўнага апарата, з армейскай тупой дысцыплінай. Нездарма адразу ж пасля выхаду ў свет рамана аб Швейку чэхаславакія рэакцыйныя крытыкі пачалі зласлівую траўлю твора і яго аўтара.

Першымі, хто даў правільную і таму вельмі высокую ацэнку творчасці Гашака, былі камуністы — чытачы і літаратары. Адзін з буйнейшых чэшскіх пісьменнікаў, камуніст Іван Ольбрахт пісаў аб першых выпусках кнігі Гашака: «Прыгоды бравыга салдата Швейка ў сусветнай вайне» — адна з лепшых кніг, калі-небудзь напісаных у Чэхіі».

Юліус Фучык, які назваў кампанію буржуазнай прэсы «вайной са Швейкам», трапна вызначыў і прычыны гэтай вайны. «Усе паніцці буржуазнага свету, яго патрыятызм, яго справядлівасць і мараль — увесь жыццёвы лад з такой дасканаласцю высмеяны Швейкам, што буржуазнаму грамадству хутчэй павінна быць уласцівай тэндэнцыя ваяваць супраць яго, чым яго вітаць».

Нам прыемна адзначыць, што ў тым жа годзе, калі Ю. Фучык пісаў гэтыя словы, падобную ж ацэнку творчасці Гашака даў і наш беларускі друк. У літаратурным дадатку да «Савецкай Беларусі» дзе быў змешчаны першы пераклад з Гашака, гаварылася аб арыгі-

нальнасці і самабытнасці творчай манеры гэскага сатырыка, аб тым, што «дарэмна шукаць у ім якіх-небудзь уплываў Тэна і Дзікенса», што «апавяданні Гашака — гэта доўгая галерэя тыпаў, намаляваных з жывых людзей сучаснага буржуазнага свету і яго сацыяльнага ладу».

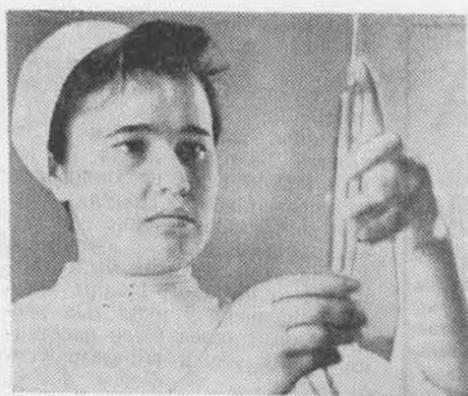
Часопіс «Чырвоная Беларусь», які першым паставіў пытанне аб хутчэйшым перакладзе сатырычнага рамана Гашака на беларускую мову, адзначыў: «Прыгоды бравыга салдата Швейка» — самы выдатны твор вядомага чэшскага пісьменніка Я. Гашака. З'яўляючыся кульмінацыйным пунктам Гашакавага гумару, ён уяўляе сабой таленавітую і надзвычайна насычаную бытавым матэрыялам сацыяльную сатыру на буржуазны лад, на яго мілітарыстычную і нацыяналістычную палітыку».

У пачатку 30-х гадоў раман Гашака быў перакладзены на беларускую мову такімі майстрамі нашага роднага слова, як Кандрат Крапіва, Кузьма Чорны, Максім Лужанін, Міхась Зарэцкі. Перакладзены былі і многія апавяданні.

Творы Гашака сталі любімым чытаннем у нашай краіне, а Швейк трывала ўвайшоў у галерэю неўміручых літаратурных вобразаў. У час апошняй вайны беларускія партызаны чыталі «Швейка» каля паходных кастроў, а ў наш час пісьменнік В. Зуб з'едліва высмеяў буржуазныя парадкі ў гумарэсцы «Швейк у Нью-Йорку».

Сацыялістычная Чэхаславакія стала сапраўдным радзімай пісьменніка — толькі пры новым ладзе было пачата дасканалае вывучэнне творчасці Гашака і стаў вядомым маштаб яго пісьменніцкай дзейнасці. Апрача «Швейка», якога аўтар перапрацоўваў тры разы, знойдзена больш тысячы апавяданняў, вершаў, п'ес, лібрэта опер і г. д. Выходзіць 19-томнае выданне твораў Я. Гашака.

А. МАЖЭЙКА.

3 душой працуе ў Валеўскай установай бальніцы Навагрудскага раёна медсястра Алія Абрамовіч.

Добруш

Гадоў сто таму назад у невялікую вёску Добруш, якая стаяла на беразе ракі Іпучь, прыехаў гомельскі князь Паскевіч. Яму спадабалася месца, акружанае густымі лясамі, і ён рашыў заснаваць тут папяровую фабрыку. Прадпрыемства складалася з адной піларамы і дзвюх прыміўных перапрацоўчых машын. Цяжкай была праца рабочых фабрыкі. Ад цяжкіх да цяжкіх гнулі яны спіну на князя, атрымліваючы за гэта грашы.

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі добрушцы ўзяліся за рэканструкцыю фабрыкі. Яна была названа «Герой працы». За гады першых пяцігодкаў прадпрыемства было цалкам рэканструявана і значна пашырана. Адначасова змяніў сваё аблічча і Добруш. Ён стаў сапраўдным горадам.

Сёння гэта ўжо не фабрыка, а цэлолозна-папяровы камбінат. Тут вырабляецца шаснаццаць гаўнікаў паперы. Шыткі, альбомы для чарчэння, запісныя кніжкі з маркай «Герой працы» можна сустрэць не толькі ў нашай краіне, але і за рубяжом.

Непазнавальна змяніў сваё аблічча горад. У цэнтры яго ўзведзены дзесяткі прыгожых шматпавярховых будынкаў. З дапамога дзяржавы рабочыя пабудавалі звыш тысячы індывідуальных жылых дамоў. За пасляваенны перыяд у горадзе з'явілася дваццаць новых вуліц.

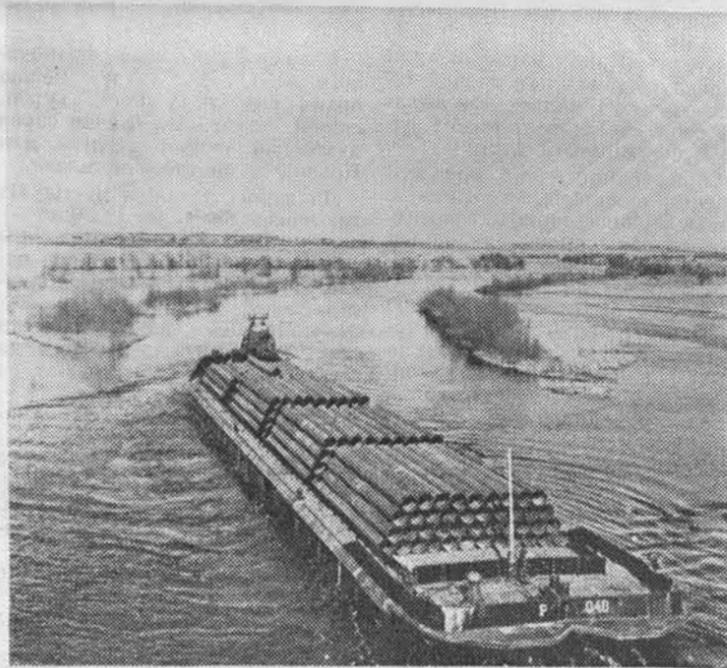
У Добрушы працуюць чатыры клубы, тры бібліятэкі, шэсць школ, дзесяткі магазінаў, дом піянераў, тры дзіцячыя сады, два кінатэатры, некалькі прадпрыемстваў грамадскага харчавання, паліклініка, раздільны дом, дзіцячая кансультацыя. На мяляўнічым востраве пабудаваны стадыён.

А. КУРЛОВІЧ.

Вас шукаюць

і чанаюць сваякі

ТКАЧУК Марыя Фёдаруна, якая жыве ў г. Мінску (Талінскі завулак, 4 кв. 1), шукае свайго пляменніка ШАБАНАВА Аляксея Фёдаравіча, 1933 года нараджэння. Аляксей Шабанаў у 1944 годзе быў вывезены фашыстамі ў Германію.

СЛАНОВАЯ ФАНТАЗІЯ

Дзіўны выпадак здбыўся нядаўна ў амерыканскай дыпламатыі! Мяркуюць самі. Да канца мінулага года амерыканскія дыпламаты і вучоныя ў гутарках з савецкімі прадстаўнікамі заяўлялі, што ЗША гатовы былі б падпісаць пагадненне аб забароне ядзерных выпрабаванняў, калі б Савецкі Саюз дазволіў праводзіць на сваёй тэрыторыі — зразумела, на ўзаемнай аснове — да трох інспекцый у год. Жадаючы садзейнічаць хутчэйшаму дасягненню пагаднення, Савецкі ўрад прыняў гэту новую прапанову ЗША. Шлях да скарачэння ядзерных выпрабаванняў, здавалася, быў адкрыты.

Але гэта толькі здавалася. Дэлегат ЗША ў камітэце 19 краін па раззбраенню ў Жэневе не толькі не прыняў уступку Савецкага Саюза, але і катэгарычна адмаўляў, што хто-небудзь з амерыканскіх прадстаўнікоў гаварыў аб згодзе ЗША на тры інспекцыі ў год. З яго слоў выцякала, што «тройка» проста здалася савецкім прадстаўнікам, у той час як на самай справе ўрад ЗША меў на ўвазе па меншай меры сем інспекцый. Было зразумела, што хтосьці ў кіруючых колах ЗША, зацікаўлены ў ваенным бізнесе, не хацелі спынення выпрабаванняў ядзернай зброі і таму прымуслі амерыканскі ўрад адмовіцца ад яго ўласных прапаноў. Але дакументаўна даказаць двурэшнасць дыпламатаў ЗША было немагчыма: спрэчныя размовы паміж савецкімі і амерыканскімі прадстаўнікамі не зафіксаваны ні ў якіх пратаколах.

І вось тут і адбылася сапраўды дзіўная падзея. Пакуль дэлегат ЗША ў Жэневе красамовічаў на тэму аб ліку інспекцый, у Вашынгтоне чыноўнікі амерыканскага агенцтва па раззбраенню і кантролю над раззбраеннямі падрыхтавалі і прадставілі кангрэсу і прэзідэнту ЗША справядзачу аб сваёй дзейнасці за год. У справядзачы прыводзіўся амерыканскі праект дагавору аб забароне ядзерных

выпрабаванняў. Восьмы параграф сёмага артыкула гэтага праекту гаварыў: «Максімальная колькасць інспекцый, якую можна правесці на тэрыторыі, што знаходзіцца пад юрысдыкцыяй або пад кантролем пастаяннага члена (міжнароднай навуковай) камісіі, — тры ў год...» У такой жа фармулёўцы з'явіўся ўказаны артыкул і ў ілюстраванай брашуры, надрукаванай ва ўрадавай друкарні ў лютым.

Можна толькі ўявіць шматступенную рэакцыю работнікаў дзяржаўнага дэпартаменту ЗША, калі яны даведаліся, якую свінню падклала ім агенцтва. Апублікаваўшы амерыканскі праект дагавору ў тым варыянце, у якім ён, відаць, існаваў да таго, як Савецкі Саюз прыняў прапанову аб трох інспекцыях у год, агенцтва пакарала, што меў рацыю савецкі дэлегат у Жэневе, у той час як амерыканскі дэлегат, мякка кажучы, быў дэзінфарміраваны.

Трэба было тэрмінова знайсці якое-небудзь тлумачэнне. І чытачы газеты «Нью-Йорк таймс» былі здзіўлены слановай фантазіяй безыменнага чыноўніка дзяржаўнага дэпартаменту ЗША. Пры дапамозе вашынгтонскага карэспандэнта гэтай газеты Фрэнкела было аб'яўлена аб тым, што ў справядзачы агенцтва па раззбраенню дапушчана «памылка» — у тэксце праекта дагавору, маўляў, прапушчана тры радкі, з-за чаго дзве фразы зліліся ў адну, у выніку чаго і з'явілася лічба «3», якой не павінна было быць, паколькі замест яе павінна было б стаяць шматкроп'е...
Бывае ж такое!

Міх. АЛФЕДАУ.

Лепшыя работніцы мінскага камбіната бытавога абслугоўвання № 5 закройшчыца Ларыса Ботурын (злева) і краўчыха Люба Чачуліна.

СПОРТ

Футбол

З нецярпеннем чакалі мінскія бальшчыкі пачатку футбольнага сезона. 1 вась 2 мая на рэспубліканскім стадыёне «Дынама» адбылася першая гульня. Мінскія дынамаўцы прымалі сваіх аднаклубнікаў з Ленінграда. Гасці беларускіх футбалістаў — вопытных і моцных калектыв. У мінулым годзе нашы ігракі двойчы сустрэліся з ленінградцамі і не змаглі перамагчы. Абодва матчы закончыліся ўнічыю. Але апошняя сустрэча прынесла гаспадарам поля пераканаўчую перамогу — 2:0.

Матч у Мінску — гэта сёмая гульня мінскага «Дынама» на першынство СССР па футболе ў класе «А». Шэсць сустрэч правялі нашы футбалісты на поўдні краіны. З іх адну выйгралі (у харкаўскага «Авангарда»), адну прайгралі (кіеўскаму «Дынама») і чатыры згулялі ўнічыю: «Малдова» (Кішынёў) — 0:0, «Спартак» (Макава) — 2:2, «Тарпеда» (Кутаісі) 1:1, «Дынама» (Тбілісі) 0:0.

Акрамя мінскага «Дынама» сёлета ў барацьбе за залаты медаль чэмпіёнаў краіны прымае ўдзел яшчэ адна беларуская каманда — гомельскі «Трактар», якая ў выніку добрай гульні ў мінулым годзе ўвайшла ў клас «А». Гомельскія футбалісты не зусім удала пачалі сезон. З трох сустрэч яны прайгралі дзве, і толькі апошняя з запаражскім «Металургам» закончыліся ўнічыю (0:0). Але футбольны сезон яшчэ толькі пачынаецца.

Маладыя баксёры

Мінска

Шматгадовая дружба звязвае баксёраў Літвы і Беларусі. Сустрэчы спартсменаў дзвюх рэспублік сталі традыцыйнымі. Чарговым спаборніцтвам, на гэты раз юных баксёраў Вільнюса і Мінска, праведзена ў беларускай сталіцы. Гасці правялі дзве сустрэчы супраць першай і другой каманд Мінска.

Больш падрыхтаваныя аказаліся маладыя баксёры Мінска. Асноўны састаў дабіўся перамогі над вільнюскімі спартсменамі з лікам 7:4, дублеры перамаглі 8:3.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом Друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».